

کارشناس «آتی‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

مقدار عیدی امسال برای بازنشستگان چقدر است؟

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتی‌نو» تلاش

گزارش

- میزان مرخصی زایمان برای مادران دارای سه قلو
- مقدار حق اولاد برای مستمری‌بگیر دارای سه فرزند

- کمک‌هزینه ازدواج برای رانندگان تحت پوشش تأمین اجتماعی
- شمول عیدی سالانه به از کارافتادگان مشمول ماده (۸۹)

احمد فاضلی

کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

در تاریخ ۱۴۰۲/۱/۱۵ بازنشسته شده‌ام. آیا عیدی کامل به من تعلق می‌گیرد؟

در خصوص پرونده‌های مستمری برقرار شده در سال جدید و یا پرونده‌هایی که به هر علت در سال جاری مجدداً فعال شده‌اند مجموع مبالغ عیدی، شامل اصل عیدی و عیدی عائله‌مندی و عیدی حق اولاد متناسب با ماه‌های پرداخت مستمری در سال جاری خواهد بود. اما در کسری ماه (مثل مستمری فروردین‌ماه شما) به‌صورت ماه کامل پرداخت می‌شود. لذا شما به جای یک سال کامل، متناسب با ۱۱ ماه عیدی خواهید گرفت.

با ۳۵ سال سن در رشته هنرهای تجسمی اشتغال به کار دارم. از چه طریقی می‌توانم جزو بیمه‌پردازان سازمان تأمین اجتماعی باشم؟

هنرمندان و نویسندگان از دو روش می‌توانند بیمه تأمین اجتماعی شوند:

۱- اگر حداکثر ۵۰ سال سن دارند و فاقد کارفرما و رابطه مزدبگیری هستند، با معرفی صندوق اعتباری هنر می‌توانند با یکی از نرخ‌های ۱۴.۱۲ و ۱۸ درصد در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد بیمه تأمین اجتماعی شوند.

۲- با توجه به توافقنامه‌ای که اخیراً بین سازمان تأمین اجتماعی و صندوق اعتباری هنر وایسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی صورت گرفته، متقاضیانی که از نظر سن همانند متقاضی بیمه مشاغل آزاد هستند می‌توانند در زمره بیمه توافقی هنرمندان و نویسندگان و روزنامه‌نگاران قرار گیرند. با این تفاوت که نرخ حق بیمه توافقی برخلاف بیمه مشاغل آزاد ۲۷ درصد است. در هر دو روش بخشی از پرداخت حق بیمه به میزان ۱۰ درصد حداقل دستمزد سال مربوطه به‌عهدده صندوق اعتباری هنر است. البته در هر حالت اگر سن متقاضی بیش از ۵۰ سال باشد لازم است معادل سن اضافی سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشد. همچنین اگر در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد بیمه شوید در مراجعه به مراکز درمانی سازمان تأمین اجتماعی باید فرانشیز پرداخت کنید. در صورتی که جزو بیمه توافقی هنرمندان قرار گیرید، در مراجعات سرپایی و بستری در مراکز درمانی تأمین اجتماعی به‌صورت رایگان درمان می‌شوید. ضمناً در بیمه مشاغل آزاد میزان انتخاب دستمزد با توجه به سن و سابقه قبلی پرداخت حق بیمه، بین حداقل دستمزد و حداکثر دستمزد مصوب شورای عالی کار است، اما در بیمه توافقی هنرمندان، دستمزد به انتخاب متقاضی بین ۱/۳ برابر حداقل دستمزد تا حداکثر دستمزد مصوب شورای عالی کار است.

شوهرم ۱۰ روز پیش فوت کرده است. قبلاً بیمه اختیاری بوده، اما به علت عدم داشتن توان مالی دو سال حق بیمه را پرداخت نکرده است. شنیده‌ام اگر بیمه‌شده متوفی فاقد شرایط ماده (۷۵) قانون تأمین اجتماعی باشد یعنی در ۱۰ سال آخر حیات خود حداقل یک سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات خود حداقل حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد، مستمری بازماندگان برقرار نمی‌شود. با بررسی که کردیم متوفی قبل از فوت، به‌صورت کلی ۲۱ سال سابقه پرداخت حق بیمه دارد. حال که او شرط سابقه ۹۰ روز مذکور را ندارد آیا راه دیگری وجود دارد که من یا دو فرزندم زیر ۱۰ سال بتوانیم از مستمری استفاده کنیم و اگر مستمری تعلق بگیرد میزان آن چقدر است؟

بله، اگر بیمه‌شده متوفی فاقد شرایط مندرج در ماده (۷۵) قانون تأمین اجتماعی باشد، به استناد تبصره (۲) اصلاحیه بند «۳» ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی، چنانچه بیمه‌شده به‌صورت کلی حداقل ۲۰ سال سابقه قبلی پرداخت حق بیمه، قبل از تاریخ فوت را دارا باشد، بازماندگان واجد شرایط می‌توانند از مستمری بازماندگان بهره‌مند شوند. نحوه محاسبه میزان این قبیل مستمری عبارت است از متوسط دستمزد ماهانه بیمه‌شده متوفی ضربدر سنوات پرداخت حق بیمه تقسیم بر عدد ۳۰، البته لازم به یادآوری است که چنانچه میزان مستمری استحقاقی طبق فرمول فوق‌الذکر از حداقل دستمزد کمتر باشد، در این حالت طبق ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی مبلغ مستمری متعلقه به حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار در سال فوت متوفی تعمیم داده می‌شود. همچنین نحوه محاسبه متوسط دستمزد ماهانه برای این قبیل مستمری‌بگیران طبق تبصره ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی برابر با مجموع حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر عدد ۲۴ است.

همسر من که بیمه‌شده تأمین اجتماعی بود فوت کرده است. متوفی غیر از من همسر دائم دیگری نیز دارد. من نیز یک پسر و دختر زیر ۱۵ سال دارم. خواستم بدانم آیا به همسر دومی متوفی مستمری تعلق می‌گیرد؟

سه همسر بیمه‌شده متوفی ۵۰ درصد مستمری استحقاقی بیمه‌شده است. اگر متوفی دارای چند همسر دائم باشد، طبق تبصره بند «یک» ماده (۴۸) قانون حمایت از خانواده این سهم ۵۰ درصد به‌صورت مساوی بین همسران متوفی تقسیم می‌شود. همچنین سهم هر فرزند واجد شرایط ۲۵ درصد است.

توضیحاتی در خصوص بیمه زنان خانه‌دار در نشریه ملاحظه کرده‌ام. من که ۱۷ سال سن دارم آیا می‌توانم با نرخ ۱۲ درصد بیمه زنان خانه‌دار شوم؟

بیمه زنان خانه‌دار در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد است. طبق آیین‌نامه بیمه مشاغل آزاد پذیرش درخواست متقاضیانی که در تاریخ ثبت تقاضا کمتر از ۱۸ سال سن داشته باشند مجاز نیست، اما در صورتی که گواهی رشد فرد کمتر از ۱۸ سال توسط مراجع قضایی صادر شود قبول درخواست متقاضی برای بیمه زنان خانه‌دار با رعایت سایر شرایط بلامانع خواهد بود.

با نرخ ۱۲ درصد قرارداد بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد منعقد کرده و چندماه نیز حق بیمه پرداخت کرده‌ام. آیا می‌توانم بدون اینکه وقفه‌ای در پرداخت حق بیمه و سابقه‌ام ایجاد شود، نرخ حق بیمه را از ۱۲ درصد به ۱۸ درصد تغییر دهم؟

بله، در مواردی که بعد از انعقاد قرارداد بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه‌شده خواهان تغییر نرخ حق بیمه شود، شعبه تأمین اجتماعی با اخذ درخواست جدید، ضمن مخومه کردن قرارداد قبلی، قرارداد جدید را با نرخ و شرایط و تعهدات جدید و در ادامه قرارداد قبلی صادر می‌کند. البته با توجه به اینکه براساس نرخ ۱۲ درصد قبلی معاینات پزشکی انجام نداداید، اما در صورت انتخاب مجدد نرخ ۱۸ درصد چنانچه طبق شرایط مربوطه، نیاز به انجام معاینات پزشکی داشته باشید لازم است قبل از عقد قرارداد با هزینه شخصی خود از نظر از کارافتادگی کلی مورد معاینات پزشکی قرار گیرد.

بعد از زایمان اولی که تک‌قلو بود در زایمان دومی صاحب فرزند دوقلو شده‌ام. قبلاً شنیده بودم که سازمان تأمین اجتماعی به زایمان‌های سه‌قلو و بیشتر به‌جای ۹ ماه یک سال مرخصی زایمان پرداخت می‌کند، اما به تازگی شایعه‌ای شنیدم مبنی بر اینکه مرخصی زایمان برای تولد دوقلو و بیشتر ۱۲ ماه است. آیا مقررات تغییر پیدا کرده و من می‌توانم از یک سال مرخصی زایمان استفاده کنم؟

خیر، طبق دستورالعمل‌های قبلی، کماکان یک سال مرخصی زایمان صرفاً به سه قلو و بیشتر تعلق می‌گیرد.

از اول سال جاری بازنشسته شده‌ام. میزان عیدی امسال چقدر است؟

برای هر پرونده فعال مستمری‌بگیر بازنشسته و از کارافتاده کلی و مستمری بازماندگان، مبلغ ۲۵ میلیون ریال بابت عیدی پرداخت می‌شود. در راستای حمایت از خانواده علاوه بر عیدی مذکور برای هر پرونده فعال مستمری اعم از بازنشسته و از کارافتاده کلی و بازماندگان (مجموع سهام) که همراه با مستمری ماهانه کمک‌هزینه عائله‌مندی و حق اولاد دریافت می‌کنند، مبلغ ثابت هفت میلیون ریال به‌عنوان عیدی عائله‌مندی و به ازای هر فرزند تحت تکفل مبلغ ثابت سه میلیون ریال به‌عنوان عیدی حق اولاد قابل پرداخت است.

در اولین زایمانم، فرزندم مرده به دنیا آمده است. آیا من نیز می‌توانم از مرخصی بارداری زنان بیمه‌شده تأمین اجتماعی استفاده کنم؟

اگر فرزند بیمه‌شده بعد از هفته بیست‌و‌دوم بارداری فوت کند، بعد از تأیید موضوع در شورای پزشکی سازمان تأمین اجتماعی و طبق ماده (۶۷) قانون تأمین اجتماعی صرفاً مدت ۱۲ هفته (۸۴ روز) مرخصی زایمان تعلق می‌گیرد. لازم به یادآوری است که مرخصی زایمان اعم از ۹ ماه و یا ۸۴ روز جزو سوابق پرداخت حق بیمه منظور می‌شود.

متاهل هستم و از سازمان تأمین اجتماعی مستمری از کارافتادگی کلی دریافت می‌کنم. قبلاً دو فرزند داشتم و اول امسال صاحب فرزند سه‌قلو شده‌ام. در اخبار شنیدم که به مستمری‌بگیر تأمین اجتماعی علاوه بر ۲۵ میلیون ریال عیدی مبلغ سه میلیون ریال نیز حق اولاد تعلق می‌گیرد. آیا این عیدی حق اولاد تا سقف سه فرزند است؟

سازمان تأمین اجتماعی طی بخشنامه‌ای در اردیبهشت‌ماه سال جاری اعلام کرده در اجرای ماده (۷۳) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، محدودیت مربوط به پرداخت حق اولاد حداکثر تا سه فرزند حذف شده است. لذا طبق دستورالعمل جدید مربوط به پرداخت عیدی به مستمری‌بگیران، به تعداد هر فرزند مبلغ سه میلیون ریال حق اولاد تعلق می‌گیرد. به عبارت دیگر اگر متاهل و دارای همسر هستید، میزان عیدی امسال شما عبارت است از مبلغ ۲۵ میلیون ریال به‌علاوه ۷ میلیون ریال عیدی حق عائله‌مندی و مبلغ ۱۵ میلیون ریال بابت عیدی حق اولاد پنج فرزند، که جمع میزان عیدی شما مبلغ ۴۷ میلیون ریال خواهد بود. راننده تاکسی یا ۳۵ سال سن و بیمه‌پرداز تأمین اجتماعی هستم و تصمیم به ازدواج گرفتم. به تازگی شنیده‌ام که طبق ماده (۳) قانون تأمین اجتماعی، به بیمه‌شدگان اجباری تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی در صورت احراز سایر شرایط کمک‌هزینه بلاعوض ازدواج تعلق می‌گیرد. سؤال این است که چرا رانندگانی که تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی هستند نمی‌توانند از این کمک‌هزینه ازدواج استفاده کنند؟

در سنوات گذشته فقط بیمه‌شدگان اجباری مشمول دریافت کمک‌هزینه ازدواج بودند، اما بعداً براساس چند بخشنامه صادره، غیر از بیمه‌شدگان اجباری، بیمه‌شدگان توافقی و رانندگان درون‌شهری و برون‌شهری مشمول قانون جدید بیمه‌های اجتماعی رانندگان مصوب مجلس شورای اسلامی نیز در صورتی که اولین ازدواج آن‌ها باشد و ظرف پنج سال از تاریخ عقد ۲۲۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشند مشمول دریافت این کمک‌هزینه خواهند بود.

در اثر حادثه ناشی از کار ۵۰ درصد از کارافتاده شده‌ام و ۱۰ ماه است از سازمان تأمین اجتماعی مستمری از کارافتادگی جزئی می‌گیرم. آیا به مستمری‌بگیر از کارافتاده جزئی نیز عیدی تعلق می‌گیرد؟

خیر، صرفاً مستمری‌بگیران بازنشسته و از کارافتاده کلی و بازماندگان (مجموع سهام) می‌توانند عیدی سالانه از سازمان تأمین اجتماعی دریافت کنند.

از کارافتاده کلی تأمین اجتماعی هستم. از مستمری من بابت استفاده خود و افراد تحت تکفل از درمان سازمان، ۲۴ درصد حق درمان کسر می‌شود. آیا از عیدی پرداختی نیز حق درمان کسر خواهد شد؟

خیر، عیدی سالانه مشمول ماده (۸۹) قانون تأمین اجتماعی و کسر حق درمان نیست.

بیمه‌شده اجباری شاغل در یک کارگاه تولیدی هستم. قرار است در آینده نزدیک وضع حمل کنم. در سنوات گذشته که مرخصی زایمان شش ماه بود یکی از همکارانم نصف آن را قبل از زایمان و نصف دیگر را بعد از زایمان استفاده کرده است. آیا من هم می‌توانم نصف ۹ ماه مرخصی بارداری را قبل از تاریخ زایمان استفاده کنم؟

خیر، بعد از اینکه مرخصی زایمان از ۶ ماه به ۹ ماه تبدیل شد سازمان تأمین اجتماعی اعلام کرد که بیمه‌شده زن می‌تواند طبق درخواست خودش و گواهی پزشک معالج حداکثر به میزان ۲ ماه از ۹ ماه مرخصی بارداری را به شرط اینکه متصل به تاریخ زایمان باشد قبل از زایمان استفاده کند.

من هشت سال سابقه پرداخت حق بیمه داشتم که با پرداخت یک‌جای حق بیمه دو سال دیگر، جمعاً با ۱۰ سال سابقه و ۶۰ سال سن بازنشسته شده‌ام. آیا امسال به امثال من عیدی تعلق می‌گیرد؟

بله، بیمه‌شدگانی که در اجرای قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی ۱۰ سال و یا کمتر سابقه حق بیمه دارند و بازنشسته شده‌اند، به نسبت سنوات پرداخت از حق بیمه عیدی بهره‌مند می‌شوند.

سه ماه دیگر تاریخ زایمانم است. به خاطر بیماری خاصی که دارم دکتر معالج اعلام کرده که باید مدتی قبل از تاریخ زایمان استراحت مطلق داشته باشم. آیا اگر با گواهی پزشک معالج مدتی از استراحت پزشکی استفاده کنم از مدت مرخصی زایمان کسر می‌شود؟

خیر، اگر بیمه‌شده زن در طول ایام بارداری به عوارض مبتلا شود که سلامتی مادر و نوزاد را تهدید کند و طبق نظر پزشک معالج نیاز به استراحت پزشکی قبل از شروع استراحت زایمان داشته باشد، استراحت تجویزی توسط پزشک معالج بدون توجه به مدت آن، پس از تأیید شورای پزشکی سازمان تأمین اجتماعی مشمول استفاده از غرامت دستمزد ایام بارداری (مربوط به قبل از زایمان) بوده و از مدت ۹ ماه مرخصی زایمان کسر نخواهد شد.